

PRATARMĖ

Dešimtajame mokslo almanacho *Geografija ir edukacija* numeryje spausdinami straipsniai, kuriuose analizuojami gamtinės, socialinės, psichologinės geografijos, kartografijos, hidrologijos, geografinio ugdymo klausimai. Pirmajame straipsnyje nagrinėjama gyventojų ir gyvenviečių tinklo raida XX ir XXI amžių sandūroje Biržų rajono savivaldybėje, gyventojų ir gyvenviečių tinklo dinamikos kaita atskirose rajono savivaldybių seniūnijose. Kitas straipsnis skirtas psichologinei geografijai – remiantis Raudondvario seniūnijos pavyzdžiu analizuojama mokinių savijauta ir ieškoma sąsajų su geografine aplinka. Pora straipsnių skirta kartografijai. Viename jų pristatomos virtualiųjų stendų (angl. *dashboard*) galimybės ir jų panaudojimas registruojant viešosios tvarkos pažeidimus. Kitame straipsnyje nagrinėjama žemėlapių kalba, jos stilius. Atliktas tyrimas grindžiamas žemėlapių stilistine analize. Du straipsniai susiję su hidrologijos tematika. Viename nagrinėjamas gamtosauginio debito (Q80%) reikšmių pasiskirstymas 1960–2019 m. laikotarpiu, nagrinėjamos nuosėkio atvejus lėmusios priežastys bei išskiriami laikotarpiai, pasižymintys didžiausiu nuosėkio atvejų skaičiumi. Kitas straipsnis skirtas Juodžio ir Lydekinių ežerų morfometrijai. Juo baigiama serija tyrimų, skirtų Pietryčių Lietuvos mažųjų ežerų morfometrijai. Almanachas baigiamas straipsniais apie pagrindinės mokyklos Geografijos bendrąsias programas ir ugdymo turinio atnaujinimą.

Mokslo almanacho *Geografija ir edukacija* straipsnius galite skaityti Lietuvos geografų draugijos svetainėje <https://www.lgd.lt/>.

*Redaktorių kolegijos vardu
Zigmas Kairaitis*

PREFACE

Articles analysing natural, social, psychological geography, cartography, hydrology and geographical education issues are printed in the tenth issue of science almanac *Geography and Education*. The first article deals with the evolution of people and settlement network at the juncture of the 20th and 21st centuries in Biržai District Municipality. It reveals how the dynamics of people and settlement network had changed in different elderships of the district municipality. Another article is dedicated to psychological geography, student well-being is analysed as well as links to the geographical environment with the example of Raudondvaris Eldership. A couple of articles are dedicated to cartography. One of them presents virtual dashboard possibilities and its use in registering breaches of public order. Another article analyses the language of a map and its style. A research was conducted based on stylistic map analysis. Two articles are related with the topic of hydrology. One article deals with the distribution of ecological flow (Q80%) values during the period of 1960–2019, causes for low flow cases are analysed and the periods with the highest number of cases of low flows are pointed out. Another article is dedicated to the morphometry of Juodžio ir Lydekinių lakes. With this article a series of studies analysing the morphometry of small lakes of south-eastern Lithuania is finished. The almanac is finished with the articles on the geography curriculum and the update of secondary school geography education content.

You can find articles of science almanac *Geography and Education* on the website of Lithuania's geographers association <https://www.lgd.lt/en>.

*On behalf of the Editorial Board
Zigmas Kairaitis*